

25838

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

Sayı : 84832410.610-[2013-7/25838] **818**

47788

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

10 Temmuz 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26/06/2013 tarihli ve 43452547-120.00-130455 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ tarafından verilen 7/25838 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

1- Cevap yazısı (4 sayfa)

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ tarafından verilen 7/25838 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar.

Sorular :

Ülkemizde son yıllarda uygulanan ekonomik politikaların olumsuz bir sonucu da imalat sanayi sektöründe üretimin ve ihracatın ara malı ithalatına olan bağımlılığındaki artış olmuştur. Bu durum Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetleri döneminde hazırlanan Orta Vadeli Programlar ve Yıllık Programlarda da açıkça ifade edilmiş olup, bu kapsamda gerekli tedbirlerin alınması gerektiği belirtilmiştir. Diğer taraftan, Bakanlığınız tarafından uygulamaya konulan Girdi Tedarik Stratejisinin (GİTES) de bu amaca yönelik olduğu bilinmektedir. Ayrıca, 2013 Yılı Bütçe Görüşmeleri sırasında imalat sanayi üretiminin ara malı ithalatına olan bağımlılığına ilişkin olarak 100 dolarlık üretim için 43 dolarlık aramalı ithal edildiği tarafınızdan ifade edilmiştir.

Bu bilgiler ışığında;

1. İmalat sanayi üretiminin ve ihracatının ara malı ithalatına olan bağımlılığını ölçmeye yönelik olarak Bakanlığınızca hangi çalışmalar yapılmıştır?
2. İmalat sanayi üretiminin ara malı ithalatına olan bağımlılığının 2003-2012 döneminde yıllar itibarıyla dağılımı nasıl olmuştur?
3. İmalat sanayi üretiminin ara malı ithalatına olan bağımlılığının 2003-2013 döneminde ekonomideki ana sektörler itibarıyla dağılımı nasıldır?
4. İmalat sanayi ihracatının ara malı ithalatına olan bağımlılığının 2003-2012 döneminde yıllar itibarıyla dağılımı nasıl olmuştur?
5. İmalat sanayi ihracatının ara malı ithalatına olan bağımlılığının 2003-2012 döneminde ekonomideki ana sektörler itibarıyla dağılımı nasıldır?
6. Bakanlığınızca uygulamaya konulan GİTES kapsamında hangi sektörlerde aramalı ithalatına olan bağımlılığın azaltılması hedeflenmiştir?
7. GİTES kapsamında yapılan uygulamalardan şu ana kadar elde edilen sonuçlar nelerdir?
8. Dahilde İşleme Rejimine göre imalat sanayi ihracatının ana sektörler itibarıyla ara malı ithalatına bağımlılığı 2013-2012 döneminde nasıl olmuştur?
9. İmalat sanayi ihracatının ara malı ithalatına olan bağımlılığını azaltmak amacı çerçevesinde Dahilde İşleme Rejiminin gözden geçirilmesinin ve aşamalı olarak kaldırılmasının gerekli olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer düşünüyorsanız bu alanda halihazırda yürüttüğünüz herhangi bir çalışma var mıdır? Varsa bu çalışma hangi aşamadaadır?

Cevaplar:

Dahilde İşleme Rejimi ihraç ürünlerimize dünya piyasalarında rekabet gücü kazandırmak ve ihraç ürünlerimizi çeşitlendirmek amacıyla ihracatçılarımızın, dünya piyasa fiyatlarından gümrük muafiyetli olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi olmaksızın hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile ambalaj ve işletme malzemeleri ithaline imkan veren bir sistemdir.

Dahilde İşleme Rejimi'ne ilişkin mevzuatın hazırlanması safhasında, bu düzenlemelerden etkilenen/etkilenecek ihracatçıların, sivil toplum örgütlerinin, kamu kurum ve kuruluşlarının da katılımını gözeterek; ihracatın asgari bürokrasi içerisinde kamu yararına düzenlenmesi; uygulamaların şeffaf ve objektif olarak gerçekleştirilmesi;

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

ihracatçılarımızın ihtiyaç duyduğu minimum kırtasiyecilik içerisinde; uluslararası taahhütlerimiz dikkate alınarak, muhtelif ülkelerin örnek uygulamaları da göz önünde bulundurularak mevzuatın düzenlenmesi; yürürlükteki mevzuatın ise titizlikle takip edilerek ihtiyaç duyulması halinde gerekli değişikliklerin uygulamadan etkilenenlerin de görüş ve önerileri çerçevesinde hızlı ve etkin bir şekilde ve ülkemizin 2023 ihracat hedefine uygun olarak yapılması esas alınmaktadır.

Ayrıca, Dahilde İşleme Rejimi'nin takibinin yapılması amacıyla, 17/1/2005 tarihli ve 2005/8391 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Dahilde İşleme Rejimi Kararı'nda değişiklik yapan "Dahilde İşleme Rejimi Kararında Değişiklik Yapılması Hakkında Karar" ile Dahilde İşleme Rejimi Değerlendirme Kurulu ihdas olunmuştur. Üyeleri arasında Bakanlığımızın yanı sıra ilgili kamu kurumlarının temsilcileri ile özel sektörü temsilen TOBB ve TİM yetkilileri de yer alan söz konusu Kurulda; Dahilde İşleme Rejimine ilişkin önemli konular gündeme alınarak görüşülmekte, yapılan açıklama ve değerlendirmeler neticesinde dahilde işleme rejimi mevzuatı ve uygulamalarına ilişkin görüş ve önerilerde bulunmaktadır. Bu çerçevede, dahilde işleme rejimi hakkında özel sektör ve kamu kesiminden gelen münferit öneri ve değerlendirmelerin yanı sıra, adı geçen Kurul marifetiyle de değerlendirmeler sistematik ve periyodik olarak gerçekleştirilmektedir.

Dahilde İşleme Rejimi'nin ülkemizin sahip olduğu mevcut koşullar bağlamında, ihracat yoluyla döviz kazandırılması yönünde sağladığı faydalar aşikardır. Dahilde İşleme Rejimi kapsamında, hem ihracatçılarımıza hem de iç piyasadaki üreticilerimize rekabet gücü kazandırmak ve gerek üretimde gerekse ihracatta devamlılığı sağlamak adına mevzuatta değişiklikler yapılması dahil gereken adımlar kararlılıkla ve derhal atılmakta; ilgili kurum ve kuruluşlarla etkin koordinasyon sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, Ekonomi Bakanlığı tarafından 2010 yılından bu yana tüm paydaş kurum ve kuruluşlarla çalışmaları etkileşimli olarak sürdürülen Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) ile Eylem Planı (2013-2015), 21 Aralık 2012 tarihinde Yüksek Planlama Kurulunca kabul edilmiş olup 25 Aralık 2012 tarihli ve 28508 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

GİTES ve Eylem Planına ilişkin çalışmaların diğer kurum ve kuruluşlar ile etkileşimli olarak ve diğer ulusal strateji ve çalışmalar ile bütünlük ve eşgüdüm içerisinde yürütülmesi neticesinde; henüz Eylem Planının oluşturulmasına yönelik çalışmalar devam ederken yol alınabilmesi mümkün olmuştur.

Eylem Planı taslak aşamasında iken;

- Ara malı ithalat bağımlılığını azaltacak ve teknoloji transferi sağlayacak yatırımları doğrudan hedefleyen "Stratejik Yatırımlar" tanımı yeni teşvik mevzuatına yansıtılmıştır (2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı).
- Demir cevheri zenginleştirme tesisi yatırımları devlet yardımı kapsamına alınmıştır (2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 5 no'lu eki).
- Kimya Sektörü ilk taslak Eylem Planında yer alan ilaç hammaddeleri ile nihai ürünler arasındaki KDV uyumsuzluğunun giderilmesi konusu, Maliye Bakanlığı'nca çözüme kavuşturulmuştur. İlaç üretiminin en önemli girdilerinden etken madde üretiminde kullanılan ham maddelere uygulanan

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

KDV oranı, yüzde 18'den yüzde 8'e düşürülmüştür (2012/2931 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı).

- Otomotiv sektöründe Ar-Ge ve test amaçlı olarak yurt dışından temin edilen referans test yakıtlarında marker uygulaması kaldırılmıştır (Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulamasına İlişkin Yönetmelik'te değişiklik, 17 Mayıs 2011).

GİTES Eylem planları yatay eylem planı ve sektörel eylem planları şeklinde iki ana bölümden oluşmaktadır. Sektörel eylem planlarında öne çıkan bazı hedef ve eylemler aşağıda yer almaktadır.

Demir-çelik ve demir dışı metaller sektörü eylem planında yer alan “Maden Tedarikinde Bağımlılığın Azaltılması, Etkinlik ve Verimliliğin Artırılması” hedefi ile yurt içi kaynakların daha etkin kullanılması ve ülkemiz madencilik potansiyelinin değerlendirilmesi ve yurt içi yatırımlara ek olarak, sanayinin ihtiyaç duyduğu kritik hammaddelere sürdürülebilir erişimin yurt dışı yatırımlar yolu ile güvence altına alınması hedeflenmektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA) ile de paylaşılan ve söz konusu kurumlar tarafından da ihtiyacın kabul edildiği, MTA'nın Yeniden Yapılandırılması eylemi bu hedef için birincil öneme sahiptir. Yurtiçi kaynakların tespiti ve değerlendirilebilmesi için MTA'nın performans esasına bağlı olarak yeniden yapılandırılması, proje bazlı arama faaliyetlerine verilen önemin artırılması; başta arz açığı bulunan, sanayinin yoğun kullandığı madenler olmak üzere, arama faaliyetlerinin hızlandırılması, çeşitlendirilmesi ve birçok ülkeye göre geri kalmış olan yıllık sondaj miktarı ve derinliğinin artırılması gerekmektedir.

Otomotiv sanayii eylem planında, motor ve aktarma organlarında yurtiçi üretim ve katma değerin artırılması ve otomotiv yan sanayinin küresel tedarik ağında daha fazla yer alabilmesi ve üretim yetkinliklerinin artırılması öne çıkan hedeflerdir.

Öte yandan otomotiv sanayii kadar demir-çelik ve demir dışı metaller ve makine sektörlerini de ilgilendiren mühendislik plastiği, vasıflı çelik, yüksek hız çeliği, sfero ve alüminyum gibi ileri malzeme teknolojilerinde üretim kabiliyetlerinin artırılmasının Ar-Ge ve sektörler arası “rekabet öncesi işbirliği projeleri” başta olmak üzere destek mekanizmaları ile teşvik edilmesi hedeflenmektedir.

Ülkemizde hızla büyümekte olan kimya sektörünün yaklaşık yüzde 30'unu teşkil eden petrokimya sanayii hammaddede büyük oranda dışa bağımlıdır. Bu çerçevede GİTES eylem planlarında sektör için tedarik güvenliğini sağlayacak ve yurt içi katma değeri artırmaya yönelik nafta, monomer ve polimer üretimine dönük bütünleşmiş rafineri ve petrokimya yatırımları yapılması ihtiyacı ortaya konmaktadır. Bu çerçevede, entegre yatırımların özendirilmesi önem taşımaktadır.

Ülkemizin kendi kendine yeterlilik oranı yüzde 30'lar seviyesine kadar gerileyen ve net ithalatçı konumunda bulunduğumuz pamuğun stratejik ürün olarak ilan edilmesi, ülkemizde yeteri kadar veya hiç üretimi olmayan; bazı suni ve sentetik ürünlerin üretimine ilişkin politika önerileri ile büyük bölümü KOBİ niteliğindeki işletmelerden oluşan sektörde yetersiz kalan Ar-Ge alt yapısının geliştirilmesi amacıyla, Ür-Ge faaliyetlerinin Ar-Ge faaliyeti olarak değerlendirilmesi, GİTES tekstil ve deri sektörü eylem planında öne çıkan hususlardandır.

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Tarım sektörü eylem planında, tüketimi 2 milyon tonun üzerine çıkan ve talebin tamamına yakınının ithalatla karşılandığı soya fasulyesinde ithalat bağımlılığın azaltılarak arz güvenliğinin artırılması amacıyla soya fasulyesi üretiminin artırılması, canlı hayvan ve et ithalatı ihtiyacının azaltılabilmesi amacıyla hayvancılık sektörünün desteklenmesi hedeflenmektedir.

Öte yandan, 2012 yılı sonu itibarı ile resmiyet kazanan GİTES Eylem Planları'nın hayata geçirilmesini teminen detaylı faaliyet ve iş planları takvimi oluşturulmuştur ve uygulama sonuçları 2013 yılı sonu itibarı ile elde edilmeye başlanacaktır. Bu çerçevede, söz konusu takvime uyumlu bir biçimde ilgili kamu kurumları ve özel sektör temsilcileri ile periyodik olarak bir araya gelinerek, ilgili eylem/eylemler çerçevesinde yapılması gereken hususlara ilişkin toplantılar düzenlenmektedir. Ayrıca, eylem planları için yapılan çalışmalar üçer aylık dönemlerde, sorumlu kurum/kuruluşlarca raporlanacak, altı ayda bir, GİTES Eylem Planı'ndaki gelişmeler İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu'na raporlanacak, Kurul'un değerlendirme ve yönlendirmesine sunulacaktır.

2003-2012 döneminde yıllar itibariyle ithalatımızda ara malı ithalatı oranlarını gösteren tablo aşağıda sunulmuştur.

	İTHALAT
	Ara Malları
	Pay (%)
2003	72,1
2004	69,5
2005	70,4
2006	71,6
2007	72,7
2008	75,1
2009	70,6
2010	70,8
2011	71,9
2012	74,0
2013 (1-5)	73,9